

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Pauló Katalin ügyvéd (fél címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a dr. **jogtanácsos neve** (alperes címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. április 4. napján meghozott 6.P.20.891/2015/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 53.500 (Ötvenháromezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2011 júniusában autókereskedésben vásárolta meg a ... forgalmi rendszámú ... típusú személygépkocsit.

Az alperes .../2015. bü. szám alatt **D.G.** és társai ellen nyomozást folytatott a Btk. 379. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő gazdaság büntette miatt. A nyomozás során feltárt adatok szerint a gyanúsítottak több száz lopott gépkocsit alakítottak át és azokat forgalomba helyezve eladták. A nyomozati cselekmények folytán az alperes számos bűncselekmény útján szerzett és később értékesített gépkocsira bukkant. A nyomozás eredményessége érdekében az alperes a több megyére való kiterjedése miatt más rendőrkapitányságokkal együttműködve előre egyeztetett azonos időpontban foganatosította a bűncselekmény gyanújával érintett több száz gépkocsi lefoglalását.

A nyomozás során beszerzett adatok alapján alapos gyanú merült fel arra, hogy a felperes tulajdonában álló ... forgalmi rendszámú ... típusú gépjárművet korábban ismeretlen tettesek eltulajdonították, majd az egyedi azonosító jel megváltoztatását követően újra forgalomba helyezték, ezért az alperes a 2015. április 9. napján kelt .../2015. bü. számú határozatával elrendelte a felperesi gépjármű lefoglalását. Ennek foganatosítására a több megyére kiterjedő és előre egyeztetett együttes akció keretében 2015. április 15. napján került sor. Ekkor hajnali öt óra körül jelentkeztek a rendőrök a felperes lakásánál. Ennek során kihallgatták őt, majd a közelben parkoló gépkocsiját lefoglalták és trélerrel elszállították. Az alperes a lefoglalt járművek vizsgálatára

dr. **N.G.** igazságügyi szakértőt rendelte ki. Nevezett a 2015. április 15. napján kelt előzetes vélemény szerint a lefoglalt és általa vizsgált 34 jármű közül 29 gépkocsi alvázszámát hordozó egységeit előzetes szűrővizsgálat alá vetette. Ennek eredményeként megállapította, hogy a véleményében felsorolt 27 gépkocsi alvázszáma nem gyári kivitelű, azok megváltoztatásra kerültek, az eredeti alvázszámukat eltávolították, kicsiszolták, illetve kiköszörülték, majd átütötték. E körbe tartozott a felperestől lefoglalt gépkocsi is.

A felperes a 2015. április 22. napján kelt és a nyomozó hatósághoz 2015. május 6. napján érkezett beadványában a lefoglalással kapcsolatban panaszt és a kényszerintézkedés megszüntetése iránti indítványt terjesztett elő. Ebben hivatkozott arra, hogy a gépjárművet 2011 júniusában autókereskedéstől bankkölcsön igénybevételével vásárolta meg. Csatolta a gépkocsi eredeti o. forgalmi engedélyének másolatát, amit az autókereskedőtől kapott, mely alapján megállapítható, hogy a gépjármű jogszabályok betartásával, legálisan került **M.-re**, amit a felperes **m.-i** székhelyű autókereskedéstől vásárolt meg, ezáltal mint harmadik személy jóhiszemű jogszerző, melyre tekintettel a tulajdonjog és használati jog megilleti. A felperes szerint a hajnali házkutatás és gépjármű lefoglalása szakszerűtlen, aránytalan és indokolatlan volt, mert a gépjármű-nyilvántartás adatai alapján megállapítható lett volna az alperes részéről, hogy a felperes jóhiszemű vásárló volt, ellene semmilyen eljárás, nyomozás folyamatban nem volt. A lefoglalást megelőzően őt nem keresték meg annak érdekében, hogy önként bocsássa gépjárművét szakértői vizsgálat alá annak kiderítése céljából, hogy az bűncselekménnyel érintett-e. A kényszerintézkedés sértette az arányosság elvét, mivel a felperes felszólításra bármikor átadta volna a gépjárművet szakértői vizsgálatra. A felperes álláspontja szerint az alperes megsértette a Be. 151. §-át és a 158. § (1) bekezdését, valamint a szükségesség, arányosság elvét, mivel a gépjármű szakértői vizsgálata és bizonyítékként történő felhasználása a lefoglalás kényszerintézkedésének alkalmazása nélkül is biztosítható lett volna, ezzel szemben a felperessel szemben kíméletlenül, a hajnali órákban foganatosítottak intézkedést. A **V. Ügyészség** a 2015. július 22. napján kelt .../2015/VIII. számú határozatával az alperes lefoglalást elrendelő határozata ellen bejelentett panaszt elutasította. A határozat indokolása szerint a nyomozás során alapos gyanú merült fel arra, hogy a felperesi gépkocsit korábban eltulajdonították, majd azt az egyedi azonosító jelei meghamisításával és hamis okmányokkal forgalomba hozták. A rendelkezésre álló adatok - különösen a gyanúsítottai vallomás, valamint az okirati bizonyítékok - alapján megállapítható, hogy a lefoglalt gépkocsi bizonyítási eszköz, bűncselekmény elkövetésének tárgya, ezért a nyomozó hatóság a gépjármű lefoglalásával törvényt nem sértett.

Az alperes a 2015. május 19. napján kelt .../2015. bü. határozatával elrendelte az előzetes szakvélemény alapján lefoglalás alatt tartott felperesi gépkocsi eredeti egyedi azonosító jeleinek részletes szakértői vizsgálatát és felhívta dr. **N.G.** igazságügyi szakértőt, hogy szakvéleményét legkésőbb 2015. július 15. napjáig írásban terjessze elő. A szakértő a felperesi gépkocsit ismételten megvizsgálta, melyhez a gépkocsi **j.** gyártójától beszerezte a szükséges adatokat. A 2015. július 20. napján kelt véleményében megállapította, hogy a felperesi gépkocsi alvázszáma eredeti gyári azonosító jel, a gépkocsi nem került átfényezésre, annak színe eredeti, a jármű elejének egyes elemeit -

vélelmezhetően egy sérülés miatti javítás során - egy másik, szintén fekete bontott gépkocsi elemeire cserélték ki. A gépkocsiban lévő motor száma eltávolításra került, melynek további vizsgálata csak annak kiszerezése után végezhető el. E szakvélemény ismeretében az alperes a 2015. július 22. napján kelt .../2015. bü. számú határozatával elrendelte a gépkocsi lefoglalásának megszüntetését és annak felperes részére való kiadását.

A felperestől lefoglalt hibrid meghajtású gépkocsit az alperes burkolat nélküli telephelyen, szabad ég alatt tárolta, őrzési ideje alatt állandó elektromos töltöttségét folyamatosan nem biztosította, nem járatta és tisztán tartásáról sem gondoskodott. A felperes a gépkocsit 2015. július 27. napján a **D. Rendőrkapitányság D., T. utca 2. szám** alatti telephelyén vette át, amit azonban nem lehetett beindítani, ezért a felperes a gépkocsit trélerrel szállíttatta el a **R. Autókereskedelmi Kft.** által működtetett szakszervizbe, ahol megjavíttatta és lemosatta. A szakszervizben a meghibásodott akkumulátort és a fényszóró magasságát állító szenzort kicserélték, a gépkocsin lévő téli gumikat nyári gumira cserélték. A gépkocsi szállításának költsége 35.000 forint, a meghibásodás miatt szükségessé vált átvizsgálásának munkadíja 19.939 forint, az akkumulátorcsere anyagköltsége 20.933 forint, munkadíja 3.810 forint, míg a gépkocsi tisztán tartásának költsége 4.200 forint volt.

A felperes módosított keresetében az alperest 2.223.916 forint és annak 2015. július 23. napjától a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti törvényes mértékű kamata, továbbá a perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Állította, hogy az alperes a gépkocsi lefoglalásával megsértette a felperes személyes szabadsághoz, a magánélethez és a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a becsülethez fűződő személyiségi jogait, ezért vele szemben a Ptk. 2:52. §-a alapján, a 2:52. § (3) bekezdésében foglaltak szerint 1.000.000 forint sérelemdíjra tartott igényt. Emellett 35.000 forint szállítási költség, 4.200 forint mosási költség, a gépkocsi üzemképessé tétele érdekében 198.916 forint szervizköltség, továbbá a gépkocsi pótlására 686.000 forint és a lefoglalás ideje alatt bekövetkezett értékcsökkenés címén 300.000 forint megtérítését is igényelte a Ptk. 5:48. § (1) és (2) bekezdése alapján. Álláspontja szerint érvényesített kárai a gépkocsi indokolatlan és jogszabálysértő lefoglalása miatt keletkeztek. A lefoglalást megszüntető határozat indokolásából kitűnően a lefoglalás indokolatlan és jogellenes volt, ami önmagában is megalapozza az alperes kártérítési felelősségét. A felperes a lefoglalással szemben eredménytelenül élt panasszal, azt ugyanis a felettes szerv elutasította. A rendőri intézkedés módja indokolatlan és aránytalan volt, ugyanis a gépjárművet úgy is le lehetett volna foglalni, hogy az a felperes birtokában marad. Mindezek mellett sérelmezte a felperes, hogy a kényszerintézkedésre vele szemben a hajnali órákban, rajtaütésszerűen került sor, amelyről a szomszédok és az arra járó ismerősök is tudomást szereztek. Ez azt a látszatot kelthette, mintha a felperes bűnelkövető lenne, ezáltal sérült a becsülethez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga. A rendőrhatalóság a lefoglalás foganatosítása és a házkutatás alkalmával korlátozta a felperes személyi szabadságát és megsértette a magánélet és magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő személyiségi jogait.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte, előadta, hogy a felperesi gépkocsi a nyomozás tárgyát képező bűncselekménnyel volt érintve, ezért annak lefoglalása nyomozati érdekből volt szükséges. Az előzetes szakvélemény alapján a lefoglalás fenntartása indokolt volt, mert a szakértő azt állapította meg, hogy a gépkocsi egyedi azonosító jele manipulálásra került, ami egyértelműen bűncselekmény elkövetésére utalt. Ezt követően a szakértő részletes vizsgálaton alapuló későbbi véleményében állapította meg, hogy a gépkocsi alvázszáma nem manipulált, motorszáma azonban eltávolításra került, ami szintén bűncselekmény. Az alperes a végleges szakértői vélemény előterjesztését követően két napon belül határozott a lefoglalás megszüntetéséről és a gépkocsi felperes részére való kiadásáról. A határidőket betartotta, a gépkocsi megfelelő őrzéséről és tárolásáról gondoskodott. Hivatkozott az alperes arra is, hogy a lefoglalás módja ellen a felperes panasszal nem élt, így jogorvoslati jogát nem merítette ki. Emellett a lefoglalás jogszerű volt, ezért a felperes sérelemdíjra sem tarthat igényt. Mindezekre tekintettel a kereset jogalapja és összecszerúsége tekintetében is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 83.882 forintot és az után 2015. július 23. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 100.000 forint perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak 129.300 forint eljárási illetéket. A fennmaradó 5.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolása szerint a kereset kis részben megalapozott. Az elsőfokú bíróság indokolásában a felek jogvitájában alkalmazott jogszabályként hivatkozott a 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:518. §-ára, a 6:519. §-ára, az 1:4. § (1) bekezdésére, a 6:520. § d) pontjára és idézte azok tartalmát. Utalt arra, hogy a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy annak elmulasztásával okozták, és a kár rendes jogorvoslattal, továbbá a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárásban nem volt elhárítható. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság először a foglалás jogszerűségét vizsgálta. Ezzel kapcsolatban megállapította, hogy a felperes a rendes jogorvoslati jogát kimerítette, mert a lefoglalással szemben panasszal élt, amit azonban a nyomozás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészség elutasított. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 150. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) pontja értelmében a nyomozati eljárás érdekében kerülhet sor a tárgyi bizonyítási eszköz lefoglalására, melynek célja a bizonyítás előmozdítása. A Be. 155. § (1) bekezdése értelmében a lefoglalást meg kell szüntetni, mihamarabb arra az eljárás érdekében nincs szükség. A Ptk. 6:518-519. §-ai és a 6:548. §-a alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes jogellenesen, szükségtelenül és indokolatlanul tartotta lefoglalva személygépkocsiját. A perben csatolt nyomozati iratok, valamint **Sz.B., N.I., dr. N.G.** tanúk vallomása alapján az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a nyomozati eljárás során felkutatott bizonyítékokból alappal lehetett következtetni arra, hogy a felperesi gépkocsi bűncselekmény elkövetésének tárgya volt. Nem

hagyható figyelmen kívül, hogy a nyomozás sikerességének érdekében, országos akció keretében 250 gépjármű került lefoglalásra, ezért a szakértői bizonyítás időigényes volt. A nyomozó hatóság gyanúját alátámasztotta az előzetes szakértői vélemény, mely szerint a szakértő megállapította, hogy a felperesi gépkocsi alvázszámát eltávolították, kicsiszolták, illetve kiköszörülték, majd átütötték. Ezt követően az alperes a felperesi gépkocsi részletes vizsgálatát rendelte el. Ennek eredményeként a szakértő véleménye szerint a gépkocsi alvázszámának manipulálása nem volt megállapítható, ugyanakkor a gépkocsiban lévő motor száma eltávolításra került, ami szintén bűncselekmény elkövetésére utalt. A nyomozó hatóság azonban mérlegelési jogkörében eljárva úgy ítélte meg, hogy e körben további bizonyítást nem folytat le és a szakértő véleménye ismeretében haladéktalanul intézkedett a foglалás megszüntetéséről. A kifejtettek alapján az alperes, mint jogalkalmazó a büntetőeljárás nyomozati szakaszának sikere szempontjából mérlegelési jogkörében eljárva határozta meg a lefoglalás időtartamát, mellyel összefüggésben terhére jogellenes magatartás nem állapítható meg. Ennek hiányában kártérítési felelősségének további konjunktív törvényi feltételei vizsgálata szükségtelen volt.

A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése értelmében, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utaló szabálya folytán a sérelemdíj iránti követelés megalapozottságához a 6:548. § (1) bekezdésében meghatározott speciális és - a jogsértésen túli hátrány kivételével - a deliktuális felelősség általános feltételeinek fennállását kellett a bíróságnak vizsgálnia. A felperes a kényszerintézkedés módját nem sérelmezte, e körben rendes jogorvoslati jogával nem élt, ezért a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése alapján hiányzik a kárfelelősség vizsgálatához szükséges törvényi feltétel, melyre tekintettel a felperes sérelemdíjra sem tarthat igényt.

A felperes arra is hivatkozott, hogy a 11/2003. (V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet (továbbiakban: IM-BM-PM együttes rendelet) 2. § (1) bekezdése alapján az alperesnek módja lett volna arra is, hogy a lefoglalt gépkocsit a tulajdonos őrizetében hagyja, így nem lett volna szükség a sérelemdíj alapját képező hajnali rajtaütésszerű kényszerintézkedés elrendelésére. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a nyomozati érdekeket figyelembe véve, mérlegelési jogkörében eljárva határozott az alperes úgy, hogy országos akció keretében egyidejűleg foglalja le valamennyi bizonyítási eszközként szolgáló gépjárművet, ezért elfogadta az alperes azon érvelését, miszerint a nyomozati cselekmény eredményessége érdekében szükség volt arra, hogy a lefoglalásokat a hajnali órákban foganatosítsák. Ebből következően a lefoglalás jogszerű volt, ezért a felperes sérelemdíj iránti követelése jogalap hiányában megalapozatlan.

A 4/2006. számú Polgári jogegységi határozat értelmében a nyomozó hatóság, az ügyészség és a bíróság a büntetőeljárás során bűnjelként lefoglalt dolgot közhatalmi tevékenysége részeként őrzi, kezeli, illetve

gondoskodik őrzéséről, kezeléséről. Az ennek során bekövetkezett kárért - szerződésen kívüli károkozóként - a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályai alapján állhat fenn felelőssége. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy gépkocsija az alperesnél károsodott, mert annak tárolása, őrzése érdekében az alperes nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az IM-BM-PM együttes rendelet 9. § (2) bekezdése, valamint a 72. § (1) és (2) bekezdése alapján az alperes a gépkocsi őrzése, tárolása során úgy köteles eljárni, hogy a lefoglaláskori állapot a természetes mértéknél nagyobb arányban ne változzon. A jogszabályi előírások értelmében a perbeli gépkocsi állapota a foglalás ideje alatt természetes mértékben változhat, de ebből következően az alperes a jogoszerű lefoglalás ideje alatt az idő múlásával bekövetkezett esetleges értékcsökkenésért felelősséggel nem tartozik. Mivel az alperes részéről a lefoglalás jogoszerű volt, nem kötelezhető a gépkocsi pótlásával felmerült felperesi költségek megfizetésére sem. Ugyanakkor köztudomású ténynek számít, hogy a hibrid meghajtású gépkocsik akkumulátora töltöttségéről folyamatosan gondoskodni kell, amit **T.K.** tanú vallomása is alátámasztott, mely szerint a gépkocsiszalonokban is állandóan töltik a hibrid meghajtású autók akkumulátorát, hogy az az állás következtében ne hibásodjon meg. A perben nem volt vitatott, hogy az alperes az őrzés ideje alatt a felperesi gépkocsi akkumulátora töltéséről nem gondoskodott, ennek következtében a gépkocsi mozgásképtelenné vált, a beindításaért felelős akkumulátora meghibásodott, ezért a gépkocsi az akkumulátor cseréjét követően került ismét mozgásképes állapotba. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok együttes mérlegelése alapján azt állapította meg, hogy a perbeli gépjármű akkumulátora az alperes intézkedésének elmulasztása következtében károsodott. Emellett az alperes vitatásával szemben a felperes bizonyítani nem tudta, hogy gépkocsija fényszórómagasság állításáért felelős szenzora a szakszerűtlen őrzés következtében hibásodott meg. **T.K.** tanú sem állította, hogy e szenzor épségben tartása érdekében a gépkocsikat a szalonokban mozgatnák, ezért vallomása nem bizonyítja, hogy a felperesi gépkocsi szenzora a gépkocsi állása következtében hibásodott volna meg, mely tekintetében az sem zárható ki, hogy a szenzor egyszerűen elhasználódott. E körben az alperes felelősségének megállapításához a rendelkezésre álló bizonyítékok nem voltak elegendők, a szenzor meghibásodásának műszaki oka feltárásához további szakértői bizonyítás lett volna szükséges. A bizonyítás elmulasztásának, illetve sikertelenségének következményére történt kioktatás ellenére a felperes szakértő kirendelését nem kérte, ezért a bizonyítás elmulasztásának következménye őt terheli. Ezzel összefüggésben az a hivatkozása irreleváns, hogy e meghibásodással kapcsolatban felmerült kár összege nem állna arányban a szakértői bizonyítás költségeivel.

Az alperes által készített fényképfelvétellel igazolt, hogy a több mint három hónapi állás ideje alatt a felperesi gépkocsit aszfalt burkolat nélküli telephelyen a szabad ég alatt, az időjárási viszontagságoknak kitéve tárolta, nem gondoskodott a gépkocsi akkumulátorának töltéséről, továbbá koszolódásának megakadályozásáról. Ezzel a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenysége elmulasztásával a felperesnek kárt okozott, mulasztását kimenteni nem tudta és az ezzel felmerült kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, ezért e körben a mulasztásával okozott kár megtérítésére köteles. A gépkocsi

üzemképességének helyreállításához szükséges volt annak elszállíttatása, átvizsgálása, az akkumulátor cseréje és a gépkocsi tisztítása. A szállítással felmerült költség 35.000 forint, az átvizsgálással és alkatrész cserével kapcsolatban felmerült anyag- és munkadíj 44.682 forint, a takarítási költség 4.200 forint volt, ami összesen 83.882 forint. A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság az alperest ennek megfizetésére kötelezte a felperes részére kártérítés jogcímén, ezt meghaladóan a keresetet, mint alaptalant elutasította. A Ptk. 6:532. §-a alapján a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:48. §-a alapján - a döntés Pp. 215. §-a szerinti korlátaira figyelemmel - a felperes által megjelölt időponttól kötelezte az alperest a kár összege után járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére. A felperes által eredetileg követelt összeg alapján 3,74%-ban pernyertes, ezt meghaladóan pervesztes. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperes nagyobb részben való pernyertességére figyelemmel a felperest kötelezte az alperes részére a perköltség, továbbá a pervesztességével arányos eljárási illeték megfizetésére. Az alperes javára megítélt perköltség a képviseletével felmerült jogtanácsosi munkadíj, melynek mértékét az elsőfokú bíróság a tárgyalások számára és az alperesi képviselő tevékenységére figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (6) bekezdése alapján 100.000 forintban állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte, hogy az ítélőtábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az alperesi marasztalás összegét 2.223.916 forintra és annak 2015. július 23-tól járó törvényes mértékű kamatára emelje fel, továbbá kötelezze őt a perköltség megfizetésére. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet az alperesi károkozó magatartás jogellenességének megítélése tekintetében jogszabálysértő. A felperesi gépkocsi lefoglalását megszüntető határozat szerint a lefoglalás jogellenes volt, mert a határozat jogszerűsége esetén nem kerülhetett volna sor a lefoglalás megszüntetésére. Az elsőfokú bíróság indokolása nincs összhangban a hivatkozott Ptk. 6:520. § d) pontjában rögzített szabállyal, mely szerint minden károkozás jogellenes. E szabály alapján ugyanis a magatartás akkor nem jogellenes, ha a károkozó a kárt jogszabály által megengedett magatartással okozta és e magatartás más személy jogilag védett érdekeit nem sérti, vagy a jogszabály a károkozót kártalanításra kötelezi. Nincs olyan jogszabály, ami a lefoglalást alperes mérlegelése alapján megengedné, ezért az alperesi magatartás sértette a felperes jogilag védett érdekeit, nevezetesen a magántulajdonhoz fűződő jogát és érdekét. Az elsőfokú bíróság annak a lényeges ténynek sem tulajdonított kellő jelentőséget, hogy a lefoglalást az alperes utóbb megszüntette, mert az előzetes szakvéleményben foglaltakkal ellentétben a felperesi gépjármű alvázszáma eredeti volt. A Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében rögzített feltételek fennállnak, a kárt a közhatalom gyakorlásával okozták és a rendes jogorvoslat lehetőségét a felperes kimerítette. Mindezek alapján a felperes szerint az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a jogszabályokat, a lefoglalás jogellenességét nem a releváns tényállási elemek alapján ítélte meg, az alperesi kimentés körében felajánlott bizonyítást tévesen értelmezte akként, hogy magatartásának jogellenessége nem állapítható meg.

Az alperes védekezése körében tanúkkal kívánta igazolni, hogy a felperesi gépkocsi lefoglalása és annak módja nyomozati érdekből indokolt volt, ami

a felperes álláspontja szerint nem volt eredményes. Az előzetes szakvélemény nem igazolódott be, másrészt az alperes semmilyen módon nem igazolta, hogy a gépjármű vizsgálata kizárólag az adott módon lett volna megtehető. A közhatalmi jogkör nem hatalmazza fel az eljáró hatóságot arra, hogy intézkedését mérlegelési jogkörben az általa választott bármilyen módon tegye meg és ne legyen kötelessége mérlegelni az intézkedéssel annak alaptalansága esetén okozható hátrányokat. Nem mérlegelte továbbá az elsőfokú bíróság kellő súllyal az azzal okozott hátrányt, hogy egy hajnali rajtaütés során szállították el a felperes gépjárművét és azt hónapokig nem tudta használni. Nem elfogadható az az okfejtése sem, miszerint a lefoglalás megszüntetésének nincs jelentősége, ahhoz elegendő volt az alapos gyanú és a nyomozati érdek. A felperes álláspontja szerint az adott esetben elegendő lett volna beidézése a rendőrségre gépjárműve vizsgálata céljából, mely esetben a szakértői szemlére gépjárművét rendelkezésre bocsátotta volna.

Azt az alperes megfelelő bizonyítékkal nem igazolta, hogy a felperes járműve esetében szükséges volt a rajtaütés. Az általa hivatkozott nyomozati érdekek összefüggésben a kereset szempontjából releváns tényeket a tanúk vallomása nem bizonyította, a tanúk mindössze azt állították, hogy egy országos akció során több száz érintett gépkocsi esetében a lefoglalásnak ezt a módját tartották megfelelőnek, azt azonban nem igazolták, hogy konkrétan a felperesi gépkocsi esetében nem volt más mód. A felperes személyében nem volt érintett a nyomozásban, ezért az alperes részéről az sem igazolt, hogy vele szemben az adott intézkedés elrendelése során előzetesen mérlegelte volna az ezzel okozható hátrányt.

Az elsőfokú bíróság döntéséből kitűnően nem jogellenes az a magatartás, hogy a büntetőeljárásban személyesen semmilyen módon nem érintett személy és családja autóját, mint egy bűnözőtől hajnali órákban rajtaütéssel elvitték, amit hónapokig nem használhattak, azt nem megfelelően tárolták, majd hónapok múlva kapták vissza, mert minden azzal kapcsolatos előzetes gyanú vagy szakértői feltevés megalapozatlannak bizonyult. A felperes álláspontja szerint az alperes a jogszabály szerint is köteles lett volna intézkedésének elrendelése előtt mérlegelni az azzal okozandó hátrányt, melynek nem tett eleget. A kereset összegszerűsége is bemutatja, hogy intézkedésével a felperest komoly hátrány érte, melynek kompenzálása azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem szükséges. A sérelemdíjjal kapcsolatos igényt is azért nem találta megalapozottnak, mert a felperes a rendes jogorvoslatot nem merítette ki. A felperes álláspontja szerint a kár utóbb rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, mert a kárt okozó jogellenes magatartásként a lefoglalás, a házkutatás tényét, annak rajtaütésszerű módját jelölte meg jogellenesnek. Az intézkedést egyébként szabályszerűen hajtották végre, annak rajtaütésszerű módjával okozott kár azonban jogorvoslattal nem volt elhárítható, egyebekben pedig felperes a lefoglalás ellen élt a rendes jogorvoslattal. A kifejtettek alapján a felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak érdemben kellett volna vizsgálnia a sérelemdíj iránti igényt, figyelembe véve azt is, hogy a felperes részére az intézkedéssel okozott hátrány arányban állt-e az azzal elérni kívánt eredménnyel. Tényként állapítható meg, hogy a felperes és családja a büntetőeljárásban személyesen nem volt érintett, feddhetetlen és büntetlen előéletűek, ezért velük szemben a lefoglalás adott módon történő végrehajtása nem volt indokolt, melyből következően a jogsértés ténye és ezzel a hátrány

okozása a sérelemdíj iránti igény tekintetében is megállapítható lett volna.

Bizonyítottság hiányában utasította el az elsőfokú bíróság a gépkocsi szenzorának meghibásodásával kapcsolatos felperesi igényt. A felperes álláspontja szerint erre vonatkozó követelését **T.K.** tanúvallomása alátámasztotta, ezért e körben szakértő kirendelése szükségtelen volt. A tanú ugyanis, mint szakember, határozottan úgy nyilatkozott, hogy a szenzor a gépkocsi hosszú állása miatt hibásodott meg, mivel a tárolás során elmulasztották a gépkocsit megfelelő időközökben beindítani, ami hibrid gépkocsiknál követelmény.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a megalapozott elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel nyomatékosan utalt arra, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárásban a nyomozó hatóság részéről a bizonyításhoz szükséges intézkedések nem a lefoglalást szenvedők választása, hanem a büntetőeljárási szabályok alapján történnek. A kártérítési perben nem tartozik az eljáró bíróság hatáskörébe annak felülvizsgálata, hogy a nyomozó hatóság milyen bizonyítási eszközöket, milyen sorrendben alkalmaz. Ezért a nyomozási eljárás taktikája, célszerűsége nem vizsgálható, mert kártérítési kötelezettséget nem alapozhat meg BH2007. 187.). A perbeli esetben a nyomozó hatóság nem önkényesen és nem minden alapot nélkülözve döntött úgy, hogy a felperestől a gépjárművet lefoglalja, melynek indokait az alperes az elsőfokú eljárásban előadta és nyomozati iratokkal, a nyomozásban részt vevő rendőrök tanu vallomásával és szakértői nyilatkozattal bizonyította. Az egységes bírósági jogalkalmazásból kitűnően, a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti, a közigazgatási jogkörben okozott kártérítési felelősség tekintetében az általános kárfelelősség (Ptk. 6:519. §) körében elsődlegesen a jogellenességet kell vizsgálni. Az alperes által csatolt bizonyítékokból kitűnően a lefoglalással szemben a felperes panasszal élt, az azt elbíráló ügyészség azonban a nyomozó hatóság által alkalmazott kényszerintézkedést jogszerűnek és indokoltnak tartotta.

A „rajtaütésszerű” intézkedéssel kapcsolatban utalt az alperes arra, hogy annak során a nyomozó hatóság a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény előírásait betartva járt el, ennek során a rendőrök jogsértést nem követtek el, az intézkedés korrekt, szakszerű és arányos volt. Kiemelte továbbá, hogy a rendőri intézkedéssel szemben panaszt a felperes nem terjesztett elő, azt utóbb sérelmezi. Fontos körülmény, miszerint annak eldöntése érdekében, hogy a lefoglalt gépkocsi a bűncselekménnyel érintett-e, a szakértő még aznap megvizsgálta és előzetes szakvéleménye indokolta a lefoglalás fenntartását, további vizsgálatát. Mindezek alapján az alperes a gépkocsi lefoglalása, fenntartása és időtartama jogszerűségét igazolta. Ezért magatartása jogellenességének hiányát az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. Emellett utalt az alperes arra is, hogy önmagában a bizonyítékok téves értékelése sem alapoz meg jogellenes és felróható magatartást, ami csak kirívóan okszerűtlen mérlegelés esetén állapítható meg, továbbá kártérítési perben nem kerülhet sor a büntetőeljárás időszakában rendelkezésre álló adatok felülmérlegelésére (Kúria Pfv.IV.21.768/14. számú ítélet).

Az alperes a lefoglalt jármű őrzése során az IM-BM-PM együttes rendelet előírásait betartva járt el, az általa szabott kereteken belül gondoskodott a gépkocsi állapota megőrzéséről. E körben – az ebből adódó vitás helyzetek okán – kiemelte, hogy a bűnjelcímkével leragasztott járműveket nem mozdíthatja el, a mozgatható karosszéria elemeket (ajtók, motorháztető) nem nyithatja ki, arra csak a szakértő a vizsgálat idején jogosult.

Az ítélet tábla a felülbírálat során az elsőfokú ítéletet a keresetnek helyt adó részében nem érintette, mert alperesi fellebbezés hiányában az őt marasztaló rendelkezés a Pp. 228. § (4) bekezdés alapján jogerőre emelkedett.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a felperes által sérelmezett körben érdemi döntése helyes, indokolása azonban csak kis részben megalapozott.

Ténybeli alapját tekintve a felperes perbeli követeléseit a lefoglalás elrendelésére és végrehajtásának módjára, körülményeire alapította. Az igényérvényesítés speciális, a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti feltétele vizsgálata alapján az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a lefoglalásból eredő követelés tekintetében az igényérvényesítés feltétele teljesült, mert a felperes a lefoglalás elrendelésével szemben a rendes jogorvoslatot igénybe vette. Indokolásából kitűnően azonban a sérelemdíj iránti igényt arra alapítva utasította el, hogy e körben az alperesi felelősség vizsgálatához szükséges törvényi feltétel nem áll fenn, mert a felperes a lefoglalás körülményei tekintetében jogorvoslati jogával nem élt, ezért sérelemdíjra nem tarthat igényt. Ez az álláspont nem helytálló és a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésének téves értelmezésén alapul, az ugyanis nem a jogorvoslat kötelező igénybevételét írja elő, hanem feltételül azt szabja, hogy a kár (hátrány) rendes jogorvoslattal és a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárásban ne legyen elhárítható. A perbeli esetben a felperes a sérelemdíj iránti igényét a lefoglalás személyiségi jogait sértő fogantatására alapította, melyből eredő és bekövetkezett hátrányok utóbb jogorvoslattal nyilvánvalóan nem elháríthatók. Ezért az igényérvényesítés Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti speciális feltétele e követelés tekintetében is fennáll.

Indokolásában az elsőfokú bíróság, azt megalapozó konkrét anyagi jogi szabály megjelölése nélkül állapította meg, hogy az alperes kártérítési felelőssége a gépkocsi lefoglalása tekintetében jogellenes magatartás hiányában nem áll fenn. Csupán közvetett módon – a felek jogvitájában alkalmazott jogszabályok összességének formális felsorolása körében való feltüntetéséből – valószínűsíthető, hogy e megállapítását a Ptk. 6:520. § d) pontjára alapította, ami nem helytálló. A felperes fellebbezésében helyesen hivatkozott arra a Ptk. 6:520. §-a szerinti általános szabályra, mely szerint minden károkozás jogellenes, mely alól kivételt az a)-d) pontokban megjelöltek képeznek. A Ptk. 6:520. § d) pontja alapján a károkozás akkor nem jogellenes, ha a kárt a károkozó jogszabály által megengedett magatartással okozta, és a magatartás más személy jogilag védett érdekét nem sérti, vagy a jogszabály a károkozót kártalanításra

kötelezi. A perbeli esetben - a felperes fellebbezési érvelésével ellentétben - az alperes részéről a házkutatás és lefoglalás elrendelése a Be. 149. és 151. §-ai alapján jogszabály által megengedett magatartás volt. Ezek foganatosítása azonban nyilvánvalóan a felperes jogilag védett érdekeit sértette, továbbá az alperest ennek kapcsán jogszabály által előírt kártalanítási kötelezettség nem terhelte. Mindezekre tekintettel az alperes magatartása jogellenességét kizáró, a Ptk. 6:520. § d) pontja szerinti feltételek nem állnak fenn.

Az ítéletábra az előzőekben kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság indokolását kiegészítve, a Ptk. 6:519. §-ának rendelkezésére tekintettel kiemeli, hogy önmagában a jogellenes magatartás kártérítési felelősséget nem alapoz meg, mert a károkozó mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható. Az alperes védekezése magatartása felróhatóságának kimentésére irányult, hivatkozása szerint ugyanis a nyomozás során a házkutatást és a lefoglalást az erre őt feljogosító jogszabályoknak megfelelően rendelte el és foganatosította. A perbeli adatok szerint az alperes jogszabályi felhatalmazás, a Be. 149. § (2) bekezdése és a 151. § (1) bekezdése alapján jogszerűen rendelkezett a felperes gépkocsijának lefoglalásáról. Erre tekintettel a elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában az alperes magatartása jogellenessége körében kifejtettek, magatartása felróhatósága megítélése körében értékelendők.

Az Alaptörvény 46. cikke szerint a rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése. Az alperes tevékenységét, eljárását jogszabályok szabályozzák. Az alperes magatartásának értékelése körében nyomatékosan utal az ítéletábra arra, hogy a nyomozó hatóság a felperesi gépkocsi lefoglalását a bizonyítás érdekében, tárgyi bizonyítási eszközként foglalta le. A Be. 115. § (1) bekezdése szerint tárgyi bizonyítási eszköz minden olyan tárgy, amely a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas, különösen az, amely bűncselekmény elkövetésének vagy bűncselekmény elkövetésével összefüggésben az elkövető nyomait hordozza. A nyomozásban részt vevő **N.I.** tanú vallomásából kitűnően, egy telephely ellenőrzése során találtak meg 37, nagyrészt **Ny.-ből** lopott és hamis papírokkal rendelkező gépjárművet és megtalálták azt az elkövetőt, aki országos szinten foglalkozott gépjármű alvázszámok átütésével. Nála találtak egy pendrivet az elmúlt időszak „terméséről”, melyen szereplő valamennyi gépkocsit előzetesen felkutatták, majd úgy határoztak, hogy azokat országos akció keretében egyszerre, egy időpontban foglalják le, mert ha ezt apránként tették volna meg, annak híre elterjedésével fennállt annak veszélye, hogy megkezdik az érintett járművek gyors kimenekítését. A korai időpontot a lefoglalások sikere érdekében az indokolta, hogy a járművek tulajdonosait otthon találják. A lefoglalást követően időt igénylő feladat volt a gépjárművek papírjainak átvizsgálása is, a hamisított okiratok kiszűrésére. Mindezekből kitűnően, a gépjárművek lefoglalására egy különösen nagy jelentőségű bűncselekmény felderítése érdekében volt szükség, a kényszerintézkedés jogszabályi feltételei fennálltak, elrendelése nem mérlegelésen alapult, hanem kötelezően alkalmazandó volt, ami nemcsak a gyanúsítottnal, hanem más személlyel szemben is alkalmazható. Ezen akció keretében került sor a felperes gépkocsijának lefoglalására, melynek a lefoglalás napján végzett előzetes vizsgálata alapján a kirendelt dr. **N.G.** igazságügyi szakértő azt állapította meg, hogy a gépkocsi eredeti alvázszámát eltávolították, majd

átütötték. Mindezekre tekintettel az alperes részéről a lefoglalás elrendelése, majd foganatosítását követően annak újabb szakértői vélemény elkészítéséig való fenntartása megalapozott és jogszerű volt, amit a **V.** Ügyészség a felperes lefoglalás ellen benyújtott panaszát elutasító határozatában is megerősített, utalva arra, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a felperesi gépkocsi bizonyítási eszköz, bűncselekmény elkövetésének tárgya volt.

A kifejtettek alapján az alperes a lefoglalás elrendelése tekintetében a tevékenységét szabályozó jogszabályoknak megfelelően, úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért az ebből eredő károkért felróhatóság hiányában nem felelős. Alaptalan a felperesnek az a hivatkozása, hogy a felperesi gépkocsi lefoglalását megszüntető határozat szerint a lefoglalás jogellenes és az alperesnek felróható volt, mert annak jogszerűsége esetén nem kerülhetett volna sor a lefoglalás megszüntetésére. A lefoglalás megszüntetésének oka az arról rendelkező határozat indokolásából kitűnően nem lefoglalás jogszerűtlensége, hanem az volt, hogy a lefoglalás további fenntartása szükségtelemmé vált.

A gépkocsi lefoglalás során való őrzés körülményeiből eredő károk tekintetében az elsőfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségét megállapította, az ezzel összefüggő követelést az alperes marasztalását meghaladó részében bizonyítottság hiányában megalapozottan utasította el. A felperes fellebbezési érvelésével szemben, **T.K.** vallomása különleges szakértelem nélkül, alapvető ismeretek alapján is aggályos, továbbá önmagában is ellentmondó, ezáltal hitelt érdemlő bizonyítékként nem fogadható el a tekintetben, hogy a felperesi gépkocsi fényszóró magasságát beállító szenzor a hosszú állás miatt hibásodott meg. A fényszórót vezérlő szenzor - más hasonló technikai eszközhöz hasonlóan - elektromos töltéssel működő jeladó, melyből azonban szükségszerűen nem következik, hogy önmagában a működéséhez szükséges elektromos töltés hiánya eleve meghibásodást eredményez. Mindezek mellett a tanú vallomásából kitűnően a hibrid autók üzemképességének fenntartása érdekében a szalonokban lévő - nyilvánvalóan álló és nem mozgatott - autók akkumulátorát folyamatosan külső forrásból töltik. Ehhez képest megalapozottan kétséges az az állítása, hogy a fényszóró magasságának beállítására szolgáló szenzor meghibásodásának elkerüléséhez az autó folyamatos mozgatása, használata szükséges. Mindezekre tekintettel helyes az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a szenzor meghibásodásának felperes által állított oka megítélése különleges szakértelmet igénylő, szakértői feladat. Mivel a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség és a szakértői bizonyítás szükségessége tekintetében az elsőfokú bíróság tájékoztatása ellenére szakértő kirendelését nem kérte, az adott meghibásodásból eredő kártérítési követelését az elsőfokú bíróság bizonyítottság hiányában megalapozottan utasította el. Mivel az elsőfokú bíróság a felperes sérelemdíj megfizetésére irányuló kérelmét az előzőekben kifejtettek szerint - a jogsértések érdemi vizsgálata nélkül - azon téves álláspontjára tekintettel utasította el, hogy az igényérvényesítés Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti feltétele nem áll fenn, e követelés tekintetében az ítéletábla az elsőfokú bíróság indokolását a következőkkel egészíti ki:

Az Alaptörvény elismeri az alapvető emberi jogokat, azok tiszteletben tartását és védelmét, ezért az I. cikk (3) bekezdésében garanciális

szabályként rögzíti, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, továbbá az alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ezzel összhangban rendelkezik a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. Mindezekből következően, a törvény által megengedett jogkorlátozó magatartás nem jogsértő. A perbeli esetben az alperes az eljárását szabályozó törvény felhatalmazása alapján rendelkezett a felperessel szemben a kényszerintézkedésekről (házkutatás, lefoglalás), melyből következően önmagában az intézkedések elrendelése nem személyiségi jogokat sértő. Emellett a perben azt igazoló tény vagy körülmény nem merült fel, hogy a kényszerintézkedések foganatosítása nem felelt meg a szükségesség, célszerűség és arányosság követelményének. **N.I.** vallomásából kitűnően, egy különösen nagy jelentőségű bűncselekmény felderítése érdekében volt szükség a nyomozás során felmerült adatok alapján az alapos gyanú szerint a bűncselekménnyel érintett gépkocsik lefoglalására, amit az eredményesség érdekében, összehangolt akcióban a kora reggeli időpontban foganatosítottak, amikor nagy valószínűséggel a gépkocsi tulajdonosai, birtokosai otthon tartózkodnak. A felperes előadása szerint a rendőrök lakása kaputelefonján csöngettek be, akiket a házba, majd lakásába beengedett. A rendőrök felmutatták a házkutatásra és a gépjárműve lefoglalására felhatalmazó engedélyüket, majd ezt követően történtek az adategyeztetések. A lefoglalási jegyzőkönyvből kitűnően a felperes a rendőröket a lakásba beengedte, ahol házkutatásra ténylegesen nem is került sor, mert a felperes felszólítás után önként átadta a gépkocsira vonatkozó dokumentumokat és indítókulcsokat, továbbá a lefoglaláshoz megmutatta a gépjármű tartózkodási helyét. Mindezekre tekintettel az elrendelt házkutatás és lefoglalás foganatosítása során a felperes személyiségi jogait sértő magatartás nem bizonyított, ezért az erre alapított sérelemdíj iránti követelése alaptalan.

A kifejtettek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - annak fellebbezett részében - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta. Pervesztességére tekintettel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes részére a másodfokú perköltség megfizetésére, ami a fellebbezési érték alapulvételével megállapított jogtanácsosi munkadíj.

Budapest, 2017. november 9.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
bíró